

Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

Rok I. Nr 1. Cena 15 gr.

Tarnów, 20 lutego 1938

Ziemia tarnowska

Czasopismo poświęcone sprawom kulturalno - społecznym ze szczególnym uwzględnieniem miasta Tarnowa i Ziemi Tarnowskiej

Adres Red. i Adm.: Drukarnia Ludwika Styrny, Pasaż Tertila, Tel. Nr 313, Konto PKO. 415692

Od Redakcji

Kochany Czytelniku!

Jeżeli rzucisz okiem na to nowe pismo, to pierwszą myślą, jaka Ci się nasunie, będzie zapewne: — Oho! jeszcze jedna gazeta! Mało ich już mamy w Tarnowie!

Może i masz rację!

My jednak z naszej strony, przystępując do tego wydawnictwa, staraliśmy się odpowiedzieć pewnym zadaniom.

I tu właśnie trafiamy na zdania bardzo podzielone... Jedni chcieliby znaleźć w piśmie rzeczy senzacyjne, rewelacje; coś z sali sądowej — coś z różnych lokalnych ciekawostek — coś także i z szerokiego świata. Inni znowu proszą o tasiemcowe choćby artykuły — byle o niepowszedniej, niebanalnej treści — coś z przeszłości miasta, coś z jego rozwojowych problemów, coś z urbanistyki, coś z ogólnej kultury.

Będziemy starali się jednych i drugich zaspokoić. Pismo nasze będzie mieć jednak przede wszystkim charakter r e g i o n a l n y. Pisać więc będziemy w pierwszej linii o samym Tarnowie i o tem, co się z tym tematem łączy, — o jego potrzebach kulturalnych i jego życiu duchowem, o jego zabytkach i jego okolicy, — o ludziach, którzy tę t. zw. „ziemię tarnowską“ zamieszkują o ich dążeniach, zwyczajach, troskach i kłopotach... O wszystkich aktualnych ważniejszych wydarzeniach za terenie miasta, powiatu i dalszej okolicy, o tem, co przedstawia dla naszego lokalnego życia wartość specjalną — a także czasem coś niecoś i o tem co się dzieje na szerokim świecie.

Bardzo gorąco i żywo interesować nas będą sprawy młodzieży — i to nie specjalnie tej lub owej organizacji czy grupy, ale wszystko, co wiąże się z życiem młodzieży, a w szczególności sprawy kulturalnego i duchowego rozwoju młodzieży leżeć nam będą zawsze bardzo na sercu.

Puszczając w świat to nasze pismo, nie przerażamy się zupełnie myślą, że będziemy musieli z trudem zdobywać sobie Czytelników.

Jeżeli program nasz będzie Im odpowiadał a treść wydawnictwa zgodna będzie z programem, to nie mamy przyczyny do żywienia jakichkolwiek obaw i jesteśmy pewni Waszego życzliwego poparcia.

Ze spraw miejskich

Jak się dowiadujemy, prace około preliminarza budżetowego na rok 1938/9, postępują dość raźnem tempem. Magistrat zakończył już obrady nad projektem preliminarza — obecnie zaś odbywają się posiedzenia komisji budżetowej, które potrwają około 3 tygodni; jest nadzieja, że w pierwszej połowie marca budżet pójdzie już pod obrady pełnej rady miejskiej.

Projekt preliminarza wykazuje po stronie wydatków okrągło 1,822.000 zł, z czego przypada na wydatki zwyczajne 1,268.000 zł, na wydatki nadzwyczajne 554.000 (roboty drogowe i kanalizacyjne, — dokończenie budowy domu dla robotników i domu przy Zakładzie SS. Albertynek, — zakończenie prac pomiarowych zmierzających do założenia planu regulacyjnego, przyczem bierze się pod szczególną uwagę konieczność zatrudnienia jaknajwiększej ilości bezrobotnych).

Po stronie dochodów znajdujemy tę samą cyfrę 1,822.000 zł. z tą jedynie różnicą, że na dochody zwyczajne przypada aż 1,333.000 — nadzwyczajne zaś tylko 489.000 zł. Są one spodziewane w znacznej części z pożyczek względnie dotacji Funduszu Pracy na roboty kanalizacyjne i drogowe oraz z Banku Gosp. Krajowego na dokończenie rozpoczętych a niedokończonych jeszcze budowli.

Pozatem uchwalono preliminarze budżetowe przedsiębiorstw (zakładów) miejskich, których nadwyżki względnie deficyty wchodzą, w skład preliminarza administracyjnego, nie stanowią zatem one czynnika wpłynąć mogącego samoistnie i odrębnie na wysokość ogólnych cyfr budżetowych.

Budowa stadionu sportowego i pływalni w Tarnowie

W trosce o zdrowie społeczeństwa tarnownowskiego, a szczególnie młodzieży szkolnej i pozaszkolnej garstka ludzi dobrej woli z p. Prezydentem m. Tarnowa, drem M. Brodzińskim. przewodniczącym Miejskiego Komitetu W. F. i P. W., z p. Starostą M. Syską, przewodniczącym powiatowego Komitetu, p. Płkiem S Leukos Kowalskim, Płkiem S. Kwapniewskim

Jednym z podstawowych zadań naszego pisma będzie nawiązanie kontaktu między życiem współczesnem Tarnowa i Ziemi Tarnowskiej, a latami ubiegłej przeszłości. Chcąc spełnić to zadanie będziemy podawali reportaże, szkice i feljetony z tego zakresu. Zaczynamy od tematu dotychczas źródłowo nieopracowanego, który znalazł rozwiązanie w rozprawie młodego Tarnowianina, prof. Mariana Orłowicza pod tytułem jak niżej obejmującej bardzo ważny okres czasu łączący ostatni zbrojny wysiłek narodu (powstanie 1863) z wojną światową i związanym z jej wybuchem ruchem niepodległościowym polskim, w odniesieniu do Tarnowa i jego okolicy. Autor prosi Czytelników w których prywatnym posiadaniu znajdowałyby się dalsze, nieznane szczegóły mogące stanowić ciekawy przyczynek do oświetlenia tej sprawy. o łaskawe skierowanie tychże pod jego adresem do Redakcji Ziemi Tarnowskiej.

PROF. MARIAN ORŁOWICZ

Ziemia Tarnowska

W walce o niepodległość 1863—1915

(Szkic historyczny)

Tarnów po powstaniu styczniowym 1863—1912.

Dzieje naszego miasta po upadku powstania styczniowego, to wierny obraz nastrojów społeczeństwa przygnębionego nieudałą próbą czynu zbrojnego r. 1863.

Upadek ten, staje się tym bardziej widoczny. że mieszkaniec nie widzi rezultatów heroicznej wyprawy „dzieci tarnowskich“ w r. 1863 — idących na pomoc upadającemu powstaniu, i coraz częściej spostrzega zapełniające się miasto jeńcami i maruderami potyczek partyzanckich[1]. Nic dziwnego, że serca i umysły opanowuje depresja i rezygnacja z dalszej walki niepodległościowej. Jednak w miejsce depresji i przygnębienia opanowuje umysły „zbawcza“ myśl „pracy organizacyjnej“.

Ponad 50 powstańców z r. 1863 osiadłych w Tarnowie, z poczuciem tragizmu chwili, musi bezradnie patrzeć na stygnący zapał do walki[2].

Prąd pozytywistyczny stawszy się treścią literatury znajduje osobliwe odbicie w Tarnowie, w czasie gorących dyskusji literackich prowadzonych na terenie założonego Towarzystwa Literackiego, oraz szeregu wieczorków dyskusyjuych. Patriotyzm tarnowski zlokalizuje się w tym okresie do zbiórek na pomnik dla wieszcza Adama Mickiewicza i sympatii do publicznych wystąpień Henryka Sienkiewicza.

Teoria pracy organizacyjnej, w szybkim czasie znajdzie potwierdzenie w praktyce. Tarnów w szybkim tempie poczyna rozrastać się materialnie, powstają nowe gmachy

[1]) Zagadnienia udziału Tarnowa w powstaniu styczniowem nie zostało jeszcze opracowane. W „Pogoni“ tarnowskiej. Nr 3 z dnia 20 stycznia 1907 r. znajduje się ciekawe „Wspomnienie z r. 1863“ p. t. „Dzieci Tarnowskie“ omawiające historię wyprawy studentów gimnazjum tarnowskiego do obozu powstańców koło Dąbrowy.

[2]) W roku 1913 było ich tylko 17 tu.

Płkiem Gwalezianim, Mjrem W. Chmurą, Por. Nędzowskim, Powiat. Kmdtem P.W. Drem Machalskim, przewodniczącym Międzynarodowej Komisji Porozumiewawczej, Insp. Fr. Tomaszkiewiczem, Dyr. St. Szymańskim na czele, przy pomocy technicznej p. inż. K. Hubera, Przewodniczącego Sekcji Technicznej Budowy Stadionu i pływalni, śp. K. Wojewskiego, inż. G. Studnickiego, inż. M. Leuchtera, inż. J. Dujanowicza i innych — przystąpiła do budowy w Tarnowie przy ul. Gen. Bema stadionu sportowego, kąpieliska i pływalni.

Uzyskawszy od Zarządu Miejskiego grunta na urządzenie tegoż stadionu obejmującego boisko do piłki nożnej, do siatkówki, do koszykówki, boiska tennisowe, bieżnie i skoczuie oraz kąpielisko i pływalnię — sekcja techniczna opracowała plany i kosztorysy.

Cała budowa tego stadionu i pływalni wraz z trybunami, ogrodzeniami, zadrzewieniem i t. d. obliczoną została na kilkaset tysięcy złotych.

Licząc na poparcie Funduszu Pracy, Państw. Urzędu Wych. Fiz., Zarządu Miejskiego, Wojskowości, różnych instytucji i organizacyj, szkół średnich i powszechnych oraz całego społeczeństwa tarnowskiego podjęto w ubiegłym roku roboty ziemne nad splantowaniem boisk, wykopem ziemi pod kąpielisko i pływalnię. Dzięki energii p. Mjra Chmury Obwod. Kmdta W.F i P.W. w Tarnowie który pozostawiwszy pracę p. Mjrowi Madejowi swemu następcy odszedł z Tarnowa na inne stanowisko, prace wstępne rozpoczęli Junacy, robotnicy zastępczej służby wojskowej, z Funduszu Pracy i Wojsko.

Wykopano wykop ziemi pod basen, kanalizację i t. d. 9.000 m³, splantowano ziemi pod boiska 10.000 m³, wykonano mur betonowy wokół basenu i wyłożono płytami 350 m³ oraz wyrobiono płyt beton. na podkład do basenu 5.500 sztuk zużywając 131.125 ton cementu.

Na wykonane prace oraz materiały (cement i rury) wydano z rozmaitych źródeł przeszło 50.000 zł. bądź to w gotówce, bądź też uzyskawszy odpowiednie kredyty.

Na fundusze jakimi na ten cel rozporządzał Miejski Komitet W. F i P. W. składały się dotacja Funduszu Pracy 20.000 zł, subwencja z P. U. W. F. na pływalnię 10.000 zł, od wojskowości i szkół 4.098 zł, z Zarządu Miejskiego w gotówce i materiałe 16.000 zł.

Z rozpoczęciem wiosny Miejski Komitet W. F. i P. W. pragnie przystąpić niezwłocznie do dalszych prac, a zwłaszcza ukończenia budowy pompowni, filtrów, kąpieliska i pływalni

---

ulice, instytucje i przedsiębiorstwa gospodarczo-przemysłowe j. np. Komunalna Kasa Oszczędności, działają organizacje rękodzielnicze celem podniesienia doli rzemiosła, wreszcie miasto realizuje takie inwestycje, jak elektrownię, gazownię, wodociągi, a nawet i tramwaje.

Tak dzieje cię mniej więcej do r. 1910.

W międzyczasie tragedja narodu polskiego na terenie Królestwa znajduje w naszym mieście wyrazy współczucia j np. dla gnębionej ludności chełmszczyzny, oraz próby zorganizowania doraźnej pomocy „dla rannych i głodnych“ żołnierzy powracających z wojny rosyjsko japońskiej w r. 1905[1]).

Do dzisiej w jednym z archiwów tarnowskich przechowała się ulotka nawołująca do pomocy ofiarom wojny, następującej treści:

Rannym rodakom niezdolnym do pracy,
Co z mandżurskiego wracają progromu
I ich rodzinom, co z głodu mrą w domu,
Dają, co moga, możni i biedacy“.

Niemasz tutaj jeszcze mowy o organizowaniu walki walki czynnej. Coraz aktualniejszą staje się jedynie sprawa akcji oświatowej wśród szerokich warstw społeczeństwa pochwycona nasamprzód przez Towarzystwo Szkoły Ludowej, a następnie przez takie organizacje jak „Sokół“ „Tow Ogrodnicze“, Tow. „Gwiazda“, „Teatr amatorski“, „Towarzystwo Muzyyzne“ i wreszcie w r. 1909/10 „Czytelnię Robotniczą T. S. L. im. Jana Kilińskiego“ w Tarnowie.

Te właśnie organizacje, prowadzone przez pełnych patriotyzmu ludzi, stają się ogniskami nowego życia, których naczelnym hasłem jest zawałanie „Przez oświatę do niepodległości“

Życie intelektualne reprezentowane przez teatr, literaturę i muzykę staje się dla Tarnowa — chlubą

Rej wodzi prof. Pini i cały szereg innych literatów, nawiązując żywy kontakt z takimi poetami co Adam Asnyk i późniejszy poeta legionowy Or-Ot[1]). Nic też dziwnego że miasto Tarnów znajduje się na trzeciem miejscu w Galicji po Lwowie i Krakowie.

Owocem tej pracy były pamiętne uroczystości i manifestacje patriotyczne jak np. odsłonięcie pomnika A. Mickiewicza na placu Kazimierza W., składki na pomnik Bema Kościuszki, a wreszcie wielkie obchody 500 lecia zwycięstwa Polski pod Grunwaldem, oraz 50 lecia powstania styczniowego w r. 1913[2]) (C. d. n.)

Prof. Stefan Morawiński.

[1]) Ulotka ta znajduje się wlepiona do Nr 16 „Pogoni“ z dnia 16 kwietnia 1905 r. Tamże znajduje się następujący artykulik „Niech z serca Polski bijący głos: dla ofiar wojny i głodu znajdzie w duszach Waszych mieszkańcy Tarnowa, oddźwięk! Niech każdy, według możności złoży dar dla nieszczęśliwych braci, niech stwierdzi Czyn, że umiemy „kochać Polskę nie połową lecz całą duszą“.

[1]) Utwory ich były umieszczane na łamach prasy. Przede wszystkim śliczne nastrojowe wiersze Or-Ota.

[2]) Do takich obchodów należały manifestacje w r. 1891 z racji 100 lecia uchwalenia Konstytucji 3 maja, upamiętnione złożeniem prochów powstańców do wspólnej mogiły na cmentarzu tarnowskim. (Patrz Nr 23 Głosu Ziemi Tarnowskiej z r. 1936.)

oraz plantowania całego boiska i częściowego jego ogrodzenia.

Dobra wola Komitetu zależy jednak od zdobycia środków finansowych które obecnie całkowicie wyczerpały się a nawet Komitet celem dokończenia wyżej przytoczonych robót zaciągnął pewne zobowiązania i pożyczki.

Życzeniem Komitetu jest oddać jeszcze w tym roku do użytku społeczeństwa pływalnię i kąpielisko, na dokończnnie czego potrzebna jest kwota ok. 20.000 zł.

Celem uzyskania tychże funduszów Komitet apeluje i wzywa społeczeństwo tarnowskie aby dbając o zdrowie i tężyznę duchową swych ukochanych dzieci, przyszłych obrońców Ojczyzny, więcej zainteresowało się rozpoczętym dziełem budowy stadionu, pływalni i kąpieliska i nie zezwoliło aby prace dotychczas wykonane zostały przerwane i stały bezużytecznie.

Z działalności O. P. L. w Tarnowie.

W dniu 13 lutego br. w sali posiedzeń Zarządu miasta Tarnowa po przemówieniach PP. Dr Mieczysława Brodzińskiego Prezydenta Miasta oraz Płk. Dr. Stanisława Goździewskiego odbyło się rozdanie świadectw słuchaczom trzech dalszych kursów O.P.L (z rzędu: 6, 7, 8.)

Następnie p. Kozdroń urządził pokaz działania bomby termitowej.

Powyższą uroczystość zaszczycili swą obecnością Płk. Stefan Leukos Kowalski Komendant Garnizonu, i inni pzzedstawiciele czynników oficjalnych.

Ogółem około 100 osób ukończyło ostatnio przeprowadzone kursy.

Obecnie Pow. Obwód L. O. P. P. w Tarnowie rozpoczął dalsze 4 kursy t. j. 9 — 12 tak, że wyszkolenie komendantów opl. bloków jest już na ukończeniu.

Stwierdzić należy iż tut. Obwód w zupełności wywiązuje się z powierzonych przez władze zadań.

Kierownictwo kursów spoczywa w rękach p. Bronisława Kozdronia Instr. Rej. O.P.L.G.

Z sali odczytowej
(T. S. L.)

Znakomity pisarz, Gustaw Morcinek, dał nam w swej niedzielnej prelekcji w ramach wykładów urządzonych staraniem sekcji odczytowej T. S. L. piękny i rzeczywiście ze wszech miar interesujący obraz polskości ludu śląskiego, wywodząc szczegółowo i bardzo dokładnie, w jaki sposób polskość ta przechowała się u grupy etnicznej najbardziej może ze wszystkich narażonej na zatracenie ojczystego języka i rodzinnej mowy. Z nadzwyczajną intuicją i wnikliwością przechodził prelegent wszystkie etapy walki z wynarodowieniem na Śląsku, poświęcając dosyć miejsca pamięci takich bohaterów polskości jak Stalmach i ks. Miarką oraz wpływom wszystkich wybitniejszych jednostek literatury polskiej na ludność śląską i jej polskość aż do ostatnich czasów. Po odczycie stawiano oklaskiwanemu burzliwie prelegentowi szereg pytań, dotyczących szczegółów z życia Ślązaków, na które w bardzo ujmujący i miły sposób udzielał on wyczerpujących odpowiedzi. Żałować należy, że na sali poza młodzieżą szkolną była tylko mała garstka dorosłych osób.

Nie tak bardzo dawno miał X. Mgr. Henryk Weryński z Krakowa piękną prelekcję o wielkim naszym jałmużniku czasów ostatnich Bracie Albercie (Chmielowskim) i także brak było na sali wielu osób.

Czemu te wszystkie kulturalno-oświatowe przedsięwzięcia na terenie Tarnowa nie cieszą się prawie nigdy powodzeniem?

Czyżby to było signum temporis — czy signum oppidi nostri?

Z Oświaty Pozaszkolnej na terenie miasta Tarnowa.

Staraniem Miejskiej Komisji Oświaty Pozaszkolnej został zorganizowany przy II Państw. Gimnazjum Uniwersytet Powszechny pod kierownictwem Dyrektora p. Warcholika.

Na U. P. zapisało się 36 uczestników, otwarcie odbyło się dnia 24 ub. m.

W czasie otwarcia przemówienia wygłosili pp. Dyr. Warcholik i Instr. Wodziński, poczem p. Mgr M. Orlowicz wygłosił pierwszy wykład p. t. „Społeczeństwo i naród".

Zajęcia na M. U. P. odbywają się w poniedziałki czwartki i piątki od godz. 19 do 21-szej.

Przy tej sposobności musimy podkreślić bardzo życzliwe ustosunkowanie się do poczynań w zakresie oświaty dla dorosłych ze strony Pana Prezydenta Dr M. Brodzińskiego. Na terenie Tarnowa prowadzone są obecnie kursy w zakresie szkoły powszechnej, kursy dla analfabetów, kursy dokształcające dlu młodzieży przedpoborowej, Miejski Uniwersytet powszechny i świetlica na Grabówce.

Z inicjatywy Pana Prezydenta w najbliższym czasie zostanie zorganizowana na Grabówce pierwsza, dzielnicowa biblioteka oświatowa.

Z życia Związków, Organizacyj i Towarzystw

„Ich czworo" Gabrieli Zapolskiej — w Sokole.

Sekcja dramatyczna Tow. gimn. Sokół w Tarnowie odegrała w niedzielę świetną sztukę obyczajową Zapolskiej „Ich czworo". I temat i ujęcie nie straciło na aktualności — wiecznem jest zagadnienie trójkąta małżeńskiego i tego „czwartego" t. j. dziecka, które zazwyczaj jest ofiarą przykrych stosunków rodzinnych.

Sekcja dramatyczna Sokoła wystawiła pod reżyserią p. Michalika sztukę Zapolskiej bardzo starannie. Przede wszystkim strona dekoracyjna stanowiła miłą niespodziankę dla widzów Sokoła, udających się z lękiem zobaczenia starych, spłowiałych kulis na przedstawienie.

Tym razem akcja sztuki Zapolskiej rozgrywała się na tle miłego estetycznego wnętrza. Obsada dwóch głównych ról kobiecych była jak na zwykły poziom amatorski wprost doskonała. P. Zofia Bieniarzówna odtworzyła rolę szwaczki — Mańki bez żadnej szarży, z umiarem i wniknięciem w charakter postaci to też oklaski przy otwartej scenie były nagrodą za tę dobrą kreację.

P. Kuleszyna zagrała swą rolę wnikliwie i inteligentnie; aparycja jej była nienaganna.

Rolę męża grał dobrze p. Michalik, wyposażając ją w akcenty bezpośredniości i szczerości świadczące o prawdziwym talencie. Charakteryzacja była niewłaściwa, zbyt staro wyglądał pan profesor. Tacy u nas są już dawno na emeryturze.

P. Jeleń Tadeusz w roli Fedyckiego zawodowego kochanka i uwodziciela, robiącego wszystko „na raty", poruszał się na scenie swobodnie i okrągło, pobudzając swojemi powiedzonkami, wynikającymi z roli, widownię do śmiechu. Świetny, beztroski typ ludzki, nie obciążony nadmiarem ni skrupułów, ni refleksji, typ Zapolskiej — wieczny i nieprzemijający znalazł w p. Jeleniu uzdolnionego odtwórcę.

Epizodyczną rolę wdowy odegrała dobrze p. Zagórska (źle ucharakteryzowana), rolę służącej — p. Prichówna, dorożkarza — p. Krupski.

Prolog i epilog można było bez uchybienia pietyzmowi opuścić. *Haes.*

Ze Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet w Tarnowie.

Dnia 5 stycznia br. w lokalu Z. P. O. K. odbyło się posiedzenie Komisji Kasowej. Po uzgodnieniu ksiąg i zapisków kasowych, przystąpiono do odczytania Instrukcji dla Komisji Rewizyjnej.

Uchwalono, by otworzyć poszczególne rachunki na sumy przechodnie i na poszczególne referaty; również prowadzić awanse na wypłaty zaliczek.

Zamknięcie kasowe wykazuje saldo 497 zł. 76 gr.

Za Zarząd:

Skarbniczka *Janina Frączkiewiczowa* Przewodnicząca *Maria Rosieńska*

* * *

Staraniem Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, Oddziału „Caritas" i Komitetu Pomocy Zimowej w Tuchowie urządzono dnia 24 grudnia 1937 w sali Magistratu Gwiazdkę dla najbiedniejszych dzieci w mieście.

Rozdzielono na 65 rodzin: strucle świąteczne, słoninę, cukier i herbatę, a nadto młodzieży szkolnej rozdano: 10 par bucików, 14 ciepłych sukienek, 3 ubrania chłopięce, 12 par ciepłej bielizny oraz koszule, pończochy i rękawiczki.

Obecnie otworzoną została kuchnia, która wydaje bezpłatnie obiady dla dzieci i najbiedniejszych miasta.

Organizacje Tarnowa pod znakiem Walnych Zebrań.

W wielu organizacjach odbywają się obecnie Walne Zebrania.

W poważnym nastroju odbyło się pod przewodnictwem p. pułk. Kwapniewskiego Walne Zebranie L. M. K. oddział miejski — Tarnów. W rzeczowym sprawozdaniu p. Dra Chodynieckiego widać było usilną pracę Ligi Morskiej i Kolonialnej. Odczyty propagandowe i znaczne sumy, zebrane na Fundusz Obrony Morza t. zw. „Fom" świadczą o pracy na terenie tej pożytecznej placówki organizacyjnej.

Do nowego zarządu wybrani zostali pp. Dr Michał Chodyniecki, Mgr Malik, Mgr Ujejski, Ks. senior Dydyński, Inż. Seibert, Helena Silbigerowa, E. Błonarowiczowa, p. Różecki, p. Maria Nędzowska, p. Somuicki, p. Mika. Na zastępców p. insp. Korkiewicz, inż. Dyndowicz, Mgr Mucha i p. Baruchówna.

W najbliższych dniach odbędzie się Zwyczajne Walne Zebranie Powiatowego Oddziału Tow. Walki z Gruźlicą w Tarnowie. zwołane przez urzędującego wiceprezesa Dra Fiałę i sekretarza p. Kwietnia.

Żłóbek.

W dniu 13 bm. odbyło się przy licznym współudziale członków Walne Zgromadzenie stowarzyszenia „Żłóbek" przy Lecznicy dla dzieci m. Tarnowa. Przewodniczył pan Referendarz Mgr Pluta, sekr. p. Czejkowa.

Jak się okazało ze sprawozdania, które złożył do tychczasowy prezes stowarzyszenia, a zarazem założyciel i dyrektor Lecznicy dla dzieci m. Tarnowa i „Żłóbka" Dr S. Goździewski, pomoc społeczeństwa w utrzymaniu „Żłóbka" poza nielicznymi wypadkami była wprost znikoma.

Przewodniczący p. Mgr Pluta po zaproponowaniu listy nowego Zarządu, która została przyjęta jednogłośnie apelował do zebranych, aby nietylko pomogli Wydziałowi w pracy niesienia pomocy tej instytucji, ale by starali się dotrzeć do wszystkich obywateli m. Tarnowa, które jako miasto o 50.000 mieszkańcach, powinno nietylko troskę o utrzymanie „Żłóbka" zdjąć z bark jednego człowieka, ale rozwinąć tę instytucję, rozbudować, zapewnić jej byt a tym samym pomóc najnieszczęśliwszym — bo niewinnym niemowlętom, które gdyby nie „Żłóbek" w wielu wypadkach musiałyby nie zasłużoną śmiercią okupywać błędy swoich naprawdę czasem bardzo nieszczęśliwych matek.

Zebrani gorącymi oklaskami przyjęli przemówienie P. Przewodniczącego i przyjęli szereg uchwał po myśli przemówienia.

Nowy Zarząd przedstawia się następująco: Prezes: Dr L. Fürbek, Wiceprezesi: Starosta Mgr M. Syska, Ks. Dr. M. Rec, Sekretarz: Z. Czejkowa, Skarbnik: Dr L. Dorożyńska, Członkowie Wydz.: Ks. Prał. Dr J. Bochenek, S. Dygatowa, Dr S. Goździewski, Kom. P. P. Wł. Kostrzewa, C. Kozicka, J. Krzanowska, S. Otowska, Arch. M. Skoczek, Mgr S. Wapiennik, S. Zborowska. Komisja Rewizyjna: Nacz. M. Ażgirej, Dr. T. Krukar, Mgr J. Taubeles. Zastępcy: Z. Dworzakówna, H. Erazmus.

Wiadomości bieżące.

16 lecie panowania J. Św. Papieża Piusa XI na stolicy Piotrowej uczcił Tarnów uroczystym nabożeństwem, odprawionym w Katedrze przez ks. biskupa dra Komara. Podniosłe kazanie wygłosił ks. prałat Bochenek. Następnie w sali Kasyna odbyła się uroczysta akademia, w której wzięli udział przedstawiciele władz i licznie zebrana publiczność.

* * *

Z okazji 18 lecia odzyskania dostępu do morza urządziła w niedzielę 16 bm. Liga Morska i Kolonialna akademię, W czasie akademii okolicznościowe przemówienie wygłosił p. insp. Steranka. Akademię uświetniły produkcje chóru chłopięcego szkoły im. Brodzińskiego pod batutą p. Słoniewskiego.

W ciągu ubiegłego tygodnia odbyły się poranki w Domu Żołnierza dla młodzieży szkolnej i żołnierzy.

* * *

Staraniem Obywatelskiego Komitetu Pomocy Zimowej dla Bezrobotnych w Tarnowie odbył się dnia 17 bm. w sali Kasyna koncert znanego, polskiego wirtuoza pianisty Mieczysława Münza. Na koncert złożyły się utwory Bacha, Chopina, Wagnera, Liszta i in. Zaznaczyć należy, że Mieczysław Münz, który po dwuletnim pobycie na tournèe artystycznym w Ameryce Połudn. tylko na krótko zawitał do kraju, koncertuje wyłącznie na cele dobroczynne. Jak się dowiadujemy M. Münz wyjeżdża w połowie marca na dalsze tournée artystyczne do krajów skandynawskich przedtym jednak da jeszcze jeden koncert w Warszawie, przeznaczając dochód również na Pomoc Zimową.

* * *

Związek Miast zgłosił do laski Marszałkowskiej projekt nowych podatków i dodatków nadzwyczajnych drogowych, mających później obciążać własność nieruchomą. W związku z powyższym projektem w sobotę 19 bm. odbędzie się w Tarnowie wspólne posiedzenie powiększonych wydziałów Tow. Właśc. Realności.

Dnia 10 b.m. rzucił się pod pociąg na lini Tarnów Szczucin 26 letni Władysław Łabędź ponosząc śmierć na miejscu. Powodem rozpaczliwego kroku denata był podobno zawód miłosny.

Dnia 14. b. m. odbyło się posiedzenie Zarządów obu tarnowskich Towarzystw Właścicieli Nieruchomości. Tematem obrad był projekt nowego obciążenia właścicieli nieruchomości w powstaci nowych podatków drogowych, wysuwany przez Związek Miast.

Opłatek szkolny.

Dnia 22, stycznia b.r. w Pryw. Gimnazjum Żeńskiem i Liceum Humanistycznem im. św. Jadwigi w Tarnowie przy ul. Rejtana, odbyła się uroczystość Opłatka dla uczennic, urządzona przez Dyrekcję i Grono Profesorskie powyższego Zakładu.

Na uroczystość tę przybyli: Ks. Infułat Dr. Lubelski poseł na Sejm, Ks. Kan. Dr. Piskosz. Ks. Prof. Dr. Wróbel, Dyrekcja, Grono Profesorskie, Komitet Rodzicielski, oraz uczennice powyższego Zakładu.

Opłatek odbył się w bardzo serdecznym i miłym nastroju, przy wspólnych życzeniach które składali Dyrektorka Zakrzewska, Ks. Infułat Dr. Lubelski, Ks. Prof. Dr. Piskosz, zaś imieniem Komitetu Rodzicielskiego P. Hajdukiewicz, a imieniem uczennic P. Irena Frączkówna ucz. I. Licealnej.

Miły i serdeczny nastrój, urozmaicony śpiewami, deklamacją i humorem uczennic utkwił głęboko w sercach tak rodziców jak i uczennic i przyczynił się do zacieśnienia współpracy Dyrekcji z Komitetem Rodzicielskiem.

Gość z Genewy na terenie ziemi tarnowskiej

W sobotę dnia 12 b.m. bawił w Mościcach Dyrektor Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie min. Pierec Wachbrock Belg z pochodzenia. Wybitny Gość po zwiedzeniu Mościc udał się w godzinach popołudniowych do Zaborowa wioski powiatu brzeskiego, gdzie zwiedził kilka drobnych gospodarstw interesując się sprawą przeludnienia wsi, poczem był w miejscowym Domu Ludowym na widowisku regionalnym.

Z Kroniki Karnawałowej w Tarnowie.

Nasz gród rozbrzmiewa teraz dość często muzyką taneczną skupiając z pewnych okazji, czy bez okazji dość liczne grono osób.

I tak 1 go odbył się w salach K. K. O. reprezentacyjny raut Białego Krzyża, ku uczczeniu imienin Pana Prezydenta R. P. Ignacego Mościckiego.

Elita towarzyska Tarnowa i okolicy tak wojskowa jak i cywilna wysłuchała części oficjalnej, na którą złożyło się przemówienie prezesa Geislera, utwory orkiestry symfonicznej pod sprężystą batutą por. Krudowskiego — piękny śpiew p. Marii Bieńkowskiej z Krakowa, przy umiejętnym akompanjamencie p. Heleny Silbigerowej, deklamacja p. Piechnikównej i odczytanie depeszy hołdowniczej dla Pana Prezydenta R. P,

Po części koncertowej nastąpiła barwna rewia pięknych naprawdę pań, wytwornych toalet i dystyngowanych panów.

Następnie w sobotę odbył się w salach kasynowych

dancing, urządzony staraniem P. W. K. i koła kobiecego L. O. P. P.

Tego samego wieczoru urządziło Bractwo Kurkowe w swojej pięknej, jasnej sali Zabawę Karnawałową jednocząc „wszystkie stany" w przykładnej harmonii i wesołości.

Honory domu czynili gościnni gospodarze: p. wice prezydent Kołodziej i p. dyr. Pilarz.

Humor i radość zagościły wśród bardzo licznie zebranego towarzystwa.

Śliczny kotylion z wyborem królowej — p. Krystyny Skowrońskiej — był punktem kulminacyjnym zabawy.

Karnawału używają też i uczenice, bawiąc się po szkołach. Ostatnio szkoła muzyczna p. Kaempf urządziła u siebie w zamkniętem kole w Tow. Muz. zabawę taneczną, zwaną „herbatką".

I brać robotnicza Chrześc Związków Zaw. bawiła się ochoczo w ubiegłą sobotę w sali „Gwiazda".

Komitet pomocy zimowej urządza zaś co niedzielę w sali Bristolu popołudniowe dancingi dla szerokich sfer naszego miasta, cieszące się dużym powodzeniem.

Z Dąbrowy donoszą:

Zabawa Związku Pracy Obyw. Kobiet.

Dn. 1 bm. w sali Sokoła w Dąbrowie odbyła się pod protektoratem p. starościny Bron. Sowińskiej zabawa karnawałowa miejscowego oddziału Związku Pracy Obyw. Kobiet. Zabawa, przy tłumnym udziale zaproszonych gości z całego powiatu przeciągnęła się do białego rana.

Spółdzielnia rolniczo-handlowa w Dąbrowie.

Dn. 10 bm. odbyło się w sali Sokoła zebranie ludowe pod przewodnictwem b. posła ludowego p. Henryka Krzciuka. Zebrani włościanie w liczbie około 300 uchwalili w Dąbrowie założyć Spółdzielnię rolniczo-handlową.

Z Żabna donoszą:

W Zabawie koło Żabna przystępuje „Polmin" na wiosnę do próbnych wierceń w poszukiwaniu ropy naftowej i gazu ziemnego.

Dnia 12 bm. odbyła się przy udziale licznych gości w salach magistratu m. Żabna tradycyjna zabawa karnawałowa Koła Przyjaciół Młodzieży Szkół Wyższych. Zabawa udała się doskonale i przyniosła znaczny dochód.

Mieszkańcy Żabna i Dąbrowy żalą się na bardzo niedogodny rozkład jazdy pociągów na linji Tarnów-Szczucin. I tak wczas rano z Tarnowa wychodzą dwa pociągi o godz. 4·35 i 5·40, a potem niema pociągu aż do godz. 13·50, t. j. aż do popołudnia. Ostatni pociąg wychodzi z Tarnowa o godz. 20·45, co jest conajmniej o godzinę za wcześnie. W związku ze wzmożoną frekwencją pasażerów na tej lini przydałby się koniecznie jeszcze jeden pociąg (motorówka) przynajmniej z Tarnowa do Dąbrowy w godzinach przedpołudniowych.

Bezprocentowe kasy kredytowe powstały w Gumniskach, Klikowej i Lisiej Górze. Kasy znajdują się pod nadzorem instruktora rolnego i będą udzielać pożyczek wyłącznie na inwestycje gospodarcze.

Ze świata

Dwaj Kanclerze w Berchtesgaden.

Kanclerz Austrii dr. Schuschnigg w towarzystwie sekretarza stanu Szmidtą i amb. Rzeszy von Papena złożył wizytę kanclerzowi Hitlerowi w Berchtesgaden. W wyniku odbytych rokowań został uzgodniony pomiędzy Austrią i Niemcami projekt układu dodatkowego do układu z 11 lipca 1936 r. Układ dodatkowy po zaaprobowaniu go przez prez. Austrii Miklasa ma opublikować Hitler 20 lutego w parlamencie Rzeszy. Ma on zlikwidować istniejące dotychczas nieporozumienia i stanowić etap do normalizacji stosunków między obu krajami.

Projekt nowej Konstytucji w Rumunii.

Rada królewska w Rumunii, w skład której weszli wszyscy ministrowie z premierem patriarchą Mironem na czele, opracowuje projekt nowej konstytucji. Nowa konstytucja ma podobno rozszerzyć władzę królewską

Z karty żałobnej

Pogrzeb śp. majora Kazimierza Gomulickiego legionisty 3 p. Leg., który zmarł nagle na serce w 42 roku życia odbył się 15 bm. bardzo uroczyście. W kondukcie żałobnym prowadzonym przez ks. prałata Dra Bulandę w asyście licznego duchowieństwa, wziął udział pułk piechoty z oficerami, Kolegami Zmarłego, delegaci dywizji krakowskiej z gen. Mondem na czele, reprezentanci władz. cywilnych ze star. Syską i prez. miasta Dr. Brodzińskim, organizacje ze sztandarami i tłumna publiczność.

Rocznica Rarańczy

W niedzielę 20 b. m. odbędzie się z okazji 20 tej rocznicy „przejścia" i bitwy II Brygady Legjonów polskich pod Rarańczą uroczysty obchód ku uczczeniu tych pamiętnych dni urządzony staraniem Zw. Leg. Pol. (oddział w Tarnowie) oraz Kół Pułkowych 2. i 3. pp. Legjonów.

Uroczyste nabożeństwo w kościele X. X. Misjonarzy odędzie się (jak o tem zresztą donoszą porozwieszane na mieście afisze) o godz. 9 rano Akademia zaś w sali Kinot. „Marzenie" o godz. 11·30.

Na program Akademii złożą się produkcje orkiestry wojskowej pod batutą por. Krudowskiego, przemówienie uczestnika „przejścia" i bitwy pod Rarańczą literata Pawła Staśki oraz występy chóru katedralnego pod kierownictwem prof. Jabczugi.

Przegląd wydawnictw

„Świt„. Leży przed nami Nr 5 „Świtu", pisma młodzieży szkół średnich wychodzącego w Tarnowie a obejmującego swym zasięgiem młodzież szkół średnich z Tarnowa, Dąbrowy, Brzeska i Dębicy. Zeszyt 16 stronicowy, bardzo starannie i poprawnie co do szaty zewnętrznej wydany zawiera dużo zajmującej i wartościowej treści literackiej, co jest tem bardziej godne uznania, że złożyły się na tę treść same młodzieńcze pióra. Pismo wychodzi już od lat czterech jednak za mało wśród osób starszych wzbudza zainteresowania, a szkoda bo jest redagowanane pierwszorzędnie i zasługuje na to, aby było czytane przez szeroki ogół.

Jesteśmy szczególnie ujęci wysokim polotem ducha w artykułach literackich („Wspomnienia Tatrzańskie") doskonałymi artykulikami z dziedziny polityki i ekonomii oraz świetnym skopiowaniem staropolskiego języka, prawdziwym humorem i świeżością myśli, jakimi nacechowany jest przemiły fejleton „Wszeteczeństwa niepoczciwych scholarów" — przepisany z niebieskiego manuskryptu przez „Sl" III gimn.

Wszystkim Panom Autorom serdecznie gratulujemy i życzymy dzielnego wytrwania w pracy, bo z takich ludzi, co mądrze i ładnie nauczyli się już za młodu pisać, musi Polska mieć kiedyś pożytek.

„Wieś i Państwo" Nr. 2 miesięcznika pod powyższą nazwą zawiera artykuł twórcy Liskowa ks. Wacława Blizińskiego („Szukajmy Dróg Poprawy") omawiający aktualne zagadnienia polskiej polityki gospoparczej i ich wpływ na wieś, artykuł prof. Dra. F. Bujaka p. t. „Wieś a totalizm" roztrząsający problemy prądów politycznych Europy i dowodzący że ruch ten w Polsce nie znajduje odpowiedniego dla siebie podłoża pozatem wiele innych artykułów dotyczących żywotnych zagadnień wsi. Pismo postawione na wysokim poziomie

„Zagon" organ Zrzeszenia Inteligencji Ludowej i Przyjaciół Wsi, rok I. Nr. 2. Warszawa, luty 1938

Zaznajomiwszy się dokładnie z treścią numeru, musimy wyrazić naszą szczerą radość, że powstał taki zdrowy i pożyteczny prąd społeczny i że potrafił znaleść swój wyraz w tak doskonale redagowanem piśmie. Świetny artykuł o tragizmie rzeczywistości chłopskiej w twórczości Orkana, rozważania na temat ruchu spółdzielczego na wsi (Montaż chłopski) piękny wiersz Stanisława Piętaka i uwagi na temat twórczości tego poety nagrodzonego przez P. A.L. trafna analiza projektu „Związku Artystów Ludowych', obok innych ciekawych artykułów (Chochołowianie, Kasy Kredytu Bezprocentowego, etc.) składają się na treść tego zeszytu, który w każdym domu polskim kochającym wieś i polską strzechę powinien się znajdować.

Walne Zgromadzenie Pow. Obw. L. O. P P. w Tarnowie, odbędzie się w dniu 26 lutego 1938 r. o godz. 18 w sali posiedzeń Wydziału Powiatowego w Tarnowie ul. Marsz. Piłsudzkiego.

Sport

Siatkówka i koszykówka w Tarnowie.

(H) Tarnów posiada obecnie dwie silne drużyny siatkówki męskiej, które należą do kl. A. Okręgu krakowskiego. Są to drużyny Sokoła I. i K.S.Z.S. „Tempa. Musimy stwierdzić, że poziomem nie ustępują one najlepszym drużynom Krakowa. Porównując siły obu drużyn przyznajemy nieznaczną wyższość drużynie Sokoła, w której występowali zawodnicy tej miary jak mgr. Gładyszowski, Słowik, Gorzejowski i inni. W Tempie na pierwszy plan wysunęli się ppor. Lis, Kulikowski (b. gracz Cracovii) i Żmuda.

W siatkówce żeńskiej sytuacja przedstawia się znacznie gorzej. Zespoły Tempa i Jutrzenki, biorące udział w mistrzostwach kl. A. Okręgu krak. zajęły ostatnie miejsca Na wyróżnienie zasługuje jedynie Minorówna z Tempa, które jest podporą całej drużyny. Poza nią jaki taki poziom reprezentują Czuprynówna (Tempo), Haberówna (Jutrzenka) i Kwaśniakówna (Metal)

Koszykarze tarnowscy ustępują znacznie swoim kolegom krakowskim. Do najlepszych zawodników należą: Mikos (najlepszy strzelec Tarnowa) i Gorzejowski ze Sokoła. Kulikowski, Sikorski, Stokłosa i Żmuda z Tempa.

(H) W przyszłym numerze Ziemi Tarn. zaznajomimy naszych Czytelników z przygotowaniem Tarnovii i innych drużyn piłkarskich Tarnowa do zbliżającego się sezonu wiosennego.

Redaktor odpowiedzialny Mgr M. Bzowski. — Wydawca Komitet Wydawniczy. — Druk. L. Styrny w Tarnowie